

ПРОБЛЕМЪТ ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК НА ДЕЦА ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД В НАУЧНАТА ЛИТЕРАТУРА И В НОРМАТИВНИТЕ ДОКУМЕНТИ НА МОН

Обучението в началното училище има изключително важно значение за формирането и развитието на детската личност. "Чрез него учениците овладяват система от знания, от умения и практически действия. Изграждат се нови "модели" на социално, интелектуално и нравствено реагиране. Значителна роля в осъществяването на тази цел има езиковото обучение" (Георгиев 1997, 8).

В много статии, студии, монографии се посочва голямата роля на процеса на овладяването на българския език в началния етап от образованието на детето за по-нататъшните социални роли, които то трябва да изпълнява в конкретни житейски ситуации.

Особено актуален е проблемът за обучението по български език на децата от ромски произход. Важността на този въпрос е свързана с все по-голямото отпадане на ромските деца от училище, а оттук – с нарастващата неграмотност сред ромското население.

В научната литература, разглеждаща въпроси, свързани с образованието на ромите, е отбелязано, че обучението по български език е един от пътищата за социализацията на ромските деца. Това означава, че владееенето на български език е един от начините за постигане на "равноправието на българския ром" (Виденев 2001, 13). Известно е, че социализацията на всеки един човек задължително преминава през степените на учебни заведения, а обучението там се води на български държавен стандарт. Ето защо подходът към подрастващите роми трябва да бъде диференциран, в сравнение с децата от български произход, защото до момента "ефектът от българската държавна училищна стратегия е нулев": децата от ромски произход се демотивират, напускат училището, а днес, в новата икономическа обстановка, и редица други фактори действат в същата негативна посока (Виденев 2001, 17).

На процеса на обучението по български език на деца от ромски произход е отделено внимание в работите на много автори, които имат пряко отношение към предучилищното и началното училищно образование. Вместо деца роми на много места в литературата е използван терминът *деца билингви*. Изхожда се преди всичко от факта, че тези деца растат и се обучават в билингвиална среда.

Билингвизмът (от лат. *bilinguis* 'двуезичен') означава двуезичие, т.е. ползване на два езика от едно лице – роден (майчин) като първи и чужд език като втори. Човекът билингвист обикновено